

קשב לספוקן וורד – בעקבות המילים העוזבות את הדף

ד"ר אמיר חרש | יום ב' 16:00-18:00 | גילמן 307 | 0680-3283-01

הקורס יעסוק בספוקן וורד (שירה מדוברת), ז'אנר שזוכה בעשורים האחרונים לפופולאריות גדולה בעולם, ולאחרונה גם בארץ. האולמות המלאים של תחרויות השירה המדוברת עומדים בניגוד חד למשבר שפקד את השירה הכתובה – שם המחסור בקוראים הפך את הדפסת ספרי השירה לבלתי כדאית כלכלית. בקורס נתאר את השירה המדוברת בהקשרה הרחב יותר, בין שלל תופעות תרבותיות עכשוויות כמו ראפ והיפ-הופ, שירה באינסטגרם ובפייסבוק ופסטיבלי שירה. למרות היות הספוקן וורד התנועה הפואטית היותר משמעותית בתקופה הזו, מבחינת היקפה, גם האקדמיה וגם הביקורת נוטות להתעלם ממנה או לבטל אותה, וחוקר הספרות הרולד בלום אף תיאר אותה כ"מות האמנות". הסיבה להתעלמות הזו היא לא רק עניין של טעם או של השמרנות המאפיינת את שומרי הסף. המיקום של השירה המדוברת במרחב שבין ספרות לפרפורמנס מקשה על חוקרים למצוא את אוצר המילים ואת התיאוריות ההולמות לתיאור התופעה מבחינת אסתטית ופואטית.

בקורס זה נהיה הראשונים בארץ להפנות את הקשב האקדמי לשירה המדוברת. ננסה למצוא כלים הולמים לתאר אותה ולשוחח עליה ועל האפקטים שלה על המאזינה. נעריך את חוויית הקהל בעזרת גישות קוגניטיביות ואמפיריות, וכן מתוך דיון בהתנסויות אישיות של הסטודנטיות. ננסה להבין מה קורה לשירה כשהיא נאמרת בקול רם מול קהל, להבין את תפקיד הכנות והאותנטיות, ההומור והחמידות, את השפעת האלמנט התחרותי באירועי פואטרי סלאם, ואת השפעת הרשתות החברתיות. נחשוב על הסצנה הישראלית ביחס לסצנות אחרות בעולם. נעלה שאלות מחקר, וננתח נתונים ממחקרים חדשים שטרם פורסמו.

חובות: נוכחות, קריאת מאמרים, הגשת שני תרגילים לאורך הסמסטר, עבודת סיום.

הרכב הציון: 30% תרגילי חובה, 70% עבודת סיום. אם יוגשו מטלות נוספת לאורך הסמסטר הן יתווספו כבנוס לצייון הסופי.

סדר השיעורים (נתון לשינויים)

שיעור ראשון: מבוא – ובו נדבר בקצרה על שירה כתובה מול שירה מדוברת, על פואטרי סלאם בישראל ובעולם, וגם נקשיב לכמה קטעים נבחרים.

שיעור שני: שירה בסוף עידן הפרינט – ובו נדבר על השינויים שעולם הספרות עבר בעשורים האחרונים ועל המגמות שצמחו בשירה בתגובה אליהם.

שיעור שלישי: האם זו שירה? – ובו נשקול ברצינות האם ספוקן וורד זו שירה, נשאל את אותה שאלה גם ביחס לז'אנרים לימינליים אחרים, וננסה להבין האם יש לשאלה הזו בכלל חשיבות.

שיעור רביעי: ספוקן וורד בארץ – ובו נכיר טוב יותר את הסצנה המקומית ונארח את נילי קופלר, משוררת שירה מדוברת, יוצרת תיאטרון, וממקימי ומנהלי פואטרי סלאם ישראל.

שיעור חמישי: ספוקן וורד בעולם – ובו נכיר טוב יותר את הסצנה בארצות הברית, בדרום אפריקה, באנגליה ובהודו.

שיעור שישי: לתת ציון לאמנות – ובו נדבר על תופעת המשוב המיידי של הקהל בערבי הפואטרי סלאם (ובתחומים אחרים) ועל תפקיד הציונים בדמוקרטיזציה של האמנות, וננסה להבין מה הציונים האלה בעצם מודדים.

שיעור שביעי: הניגון של המילים – ובו נדבר על חריזה, משקל, מקצב וטמפו, ועל השפעתם על העיבוד הקוגניטיבי של המאזין.

שיעור שמיני: רטוריקה של כנות – ובו נארח את ד"ר ננה אריאל.

שיעור תשיעי: כנות והתרגשות – ובו נדבר על שירה כנה ומרגשת, ומה הופך אותה לכזו.

שיעור עשירי: הומור וחמידות – ובו נדבר על הקצה ההומוריסטי והחמוד של השירה.

שיעור אחד-עשר: "אני טקסט פוליטי" – ובו נדבר על פוליטיקת הזהויות ועל האפקטים שלה על מאזיניה.

שיעור שנים-עשר: אינסטא-פואטרי – ובו נדבר על מה שקורה לשירה ברשתות החברתיות.

שיעור שלושה-עשר: לקראת עבודת הגמר.